

KEHITTÄMISSEMINAARI

24.1.2023@POHJOIS-SAVO

Tuloksia ja päätelmiä
hyvinvointikyselyn pohjalta

MAD PÄIHDEKASVATUSKOKONAISUUDEN AIKATAULU

SYKSY 2022

24.1.2023

HUHTIKUU 2023

TOUKOKUU 2023

TOUKOKUU /
KESÄKUU 2023

SYYSKUU 2023

Hyvinvointikysely & toimintaolosuhdekysely

Kehittämisseminaari nuorille & ammattilaisille

Workshopit nuorisotyö / koulu / tukioppilaat & kuvakilpailu paikallisille nuorille

Music Against Drugs -kouluviikko

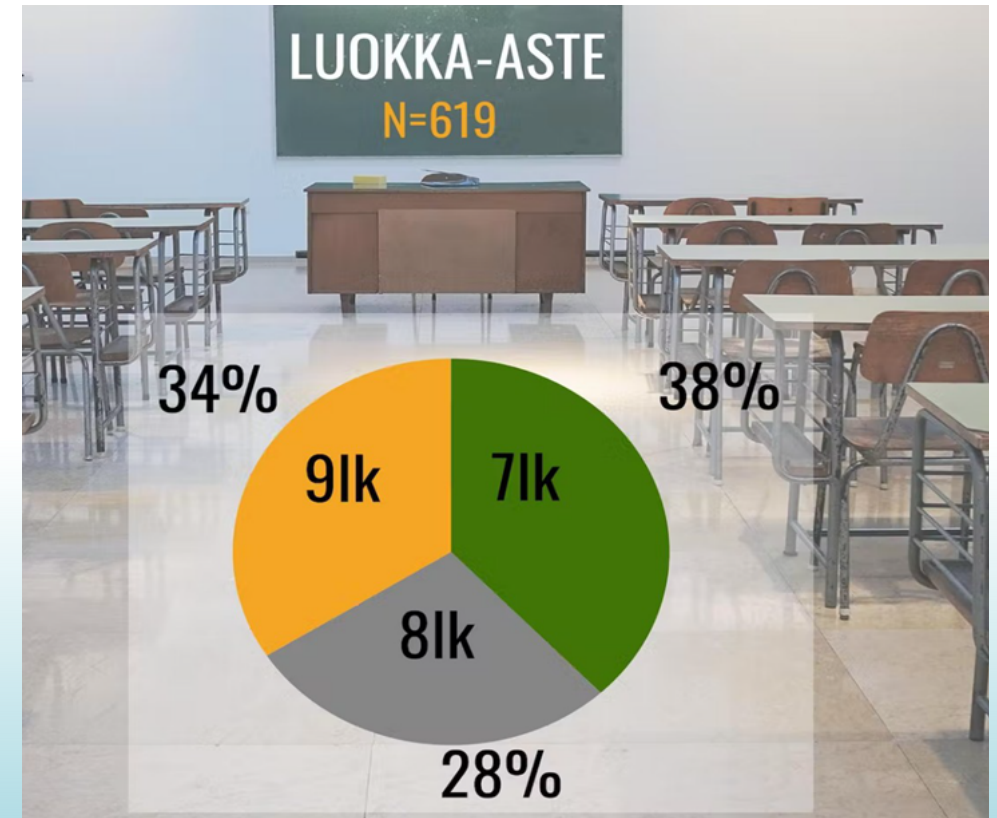
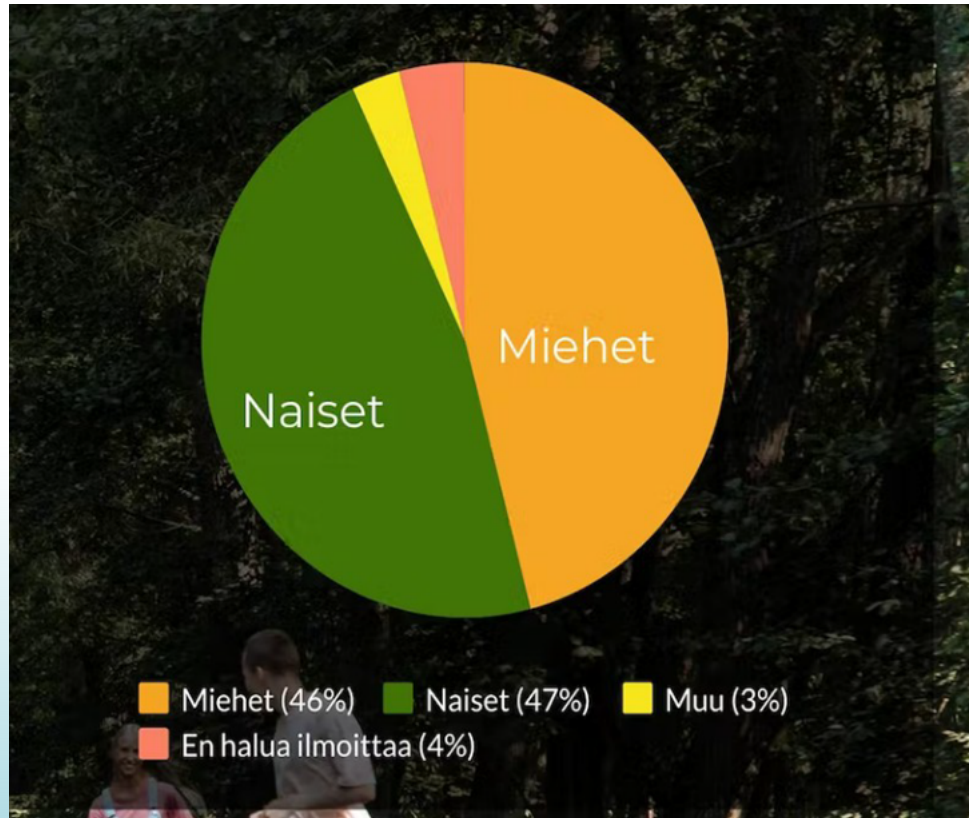

Betonijamit Siilinjärvellä

Music Against Drugs -päätöstilaisuus

TAUSTATIEDOT

PÄIHTEIDEN KÄYTÖN MOTIIVIT

Mitkä ovat mielestäsi nuorten tärkeimpiä syitä päihteiden käytölle n= 619

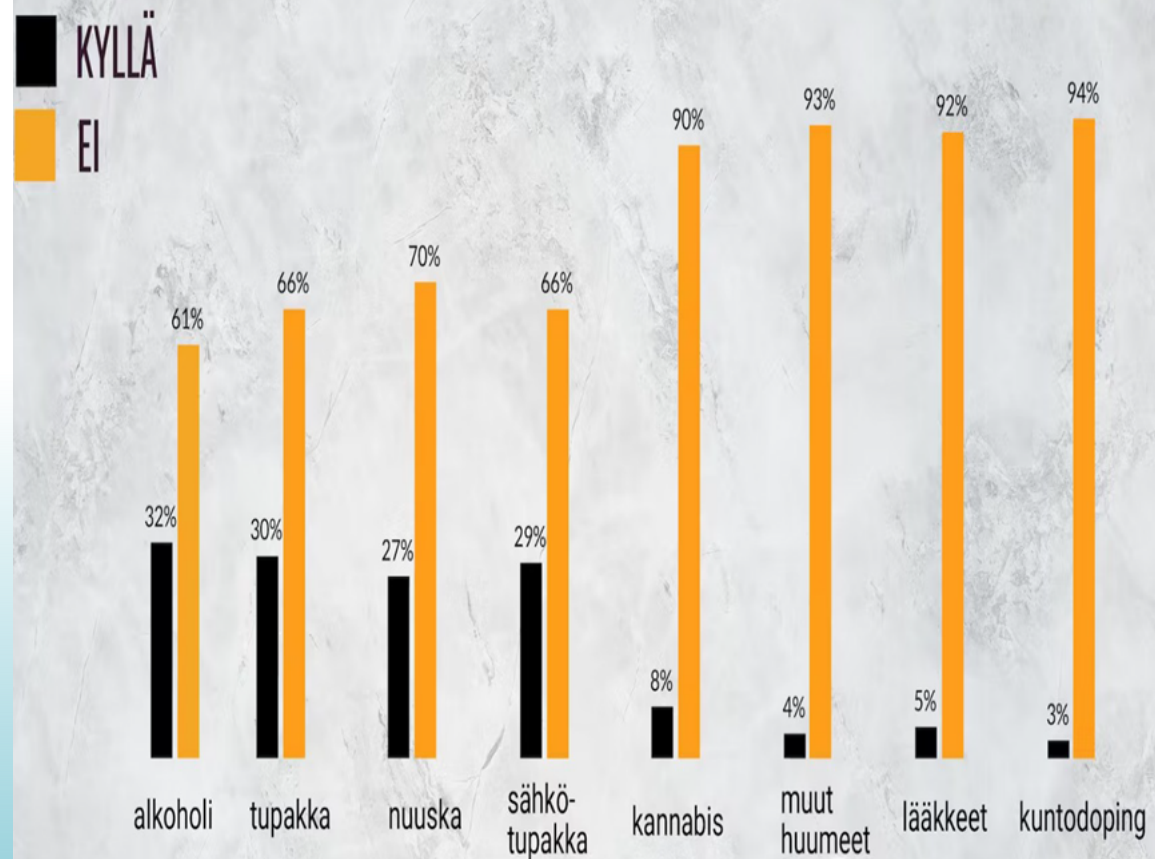
1. Paha olo
2. Kokeilunhalu
3. Halu kuulua joukkoon / ryhmäpaine
4. Halu näyttää "coolilta"

Jos päättäisit itse kokeilla tai käyttää päihteitä, mitkä olisivat tärkeimpiä syitä kokeilulle tai käytölle? n= 619

1. Kokeilun halu
2. Sosiaalinen paine
3. Tapa purkaa paha oloa
4. Halu pitää hauskaa
5. Halu päästä porukkaan
6. Keino saada ystäviä
7. Jännitys

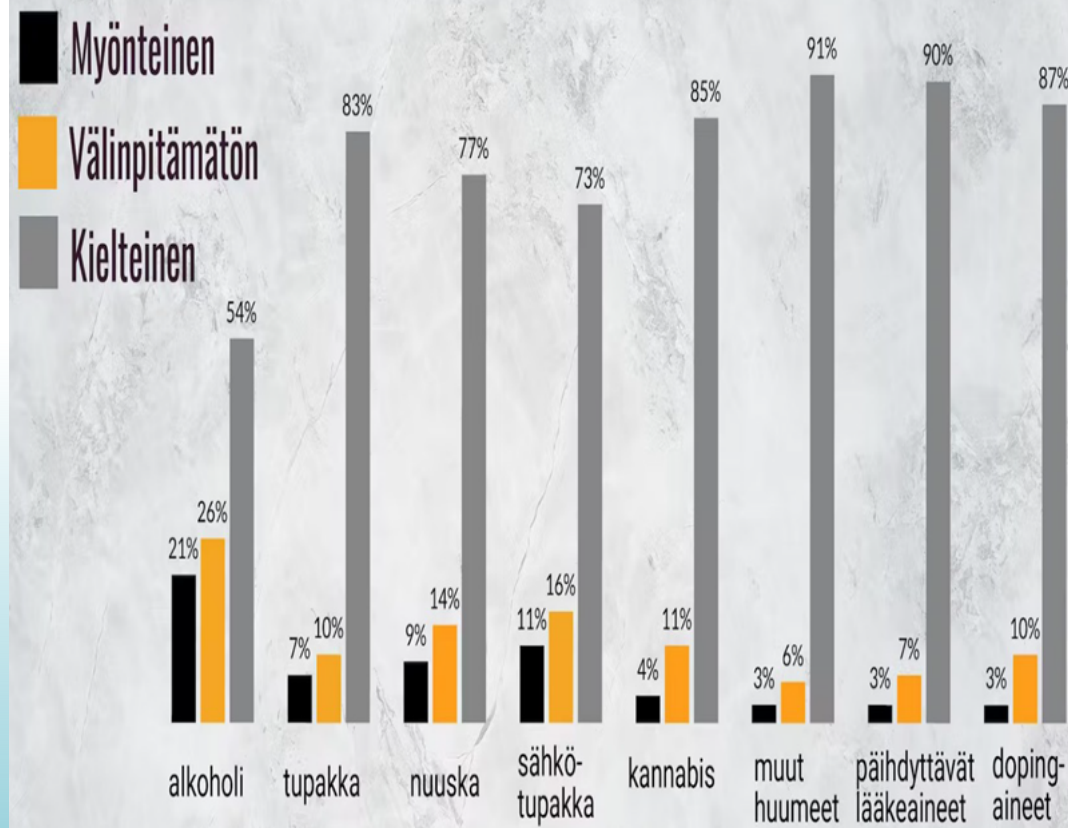
PÄIHTEIDEN TARJONTA 2022

Onko sinulle tarjottu seuraavia päihteitä?

NUORTEN SUHTAUTUMINEN PÄIHTEISIIN 2022

n=619

Päihdekiinnostus luokka-asteen mukaan

Alkoholi

7lk 13 %
8lk 20%
9lk 35 %

Nuuska

7lk 5%
8lk 6 %
9lk 11 %

Lääkkeet

7lk 5 %
8lk 3%
9lk 6 %

Tupakka

7lk 9 %
8lk 10%
9lk 15 %

Kannabis

7lk 5 %
8 lk 4 %
9lk 8 %

Doping

7lk 5 %
8lk 4 %
9lk 6 %

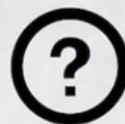
Sähkötupakka

7lk 10 %
8lk 14 %
9lk 16 %

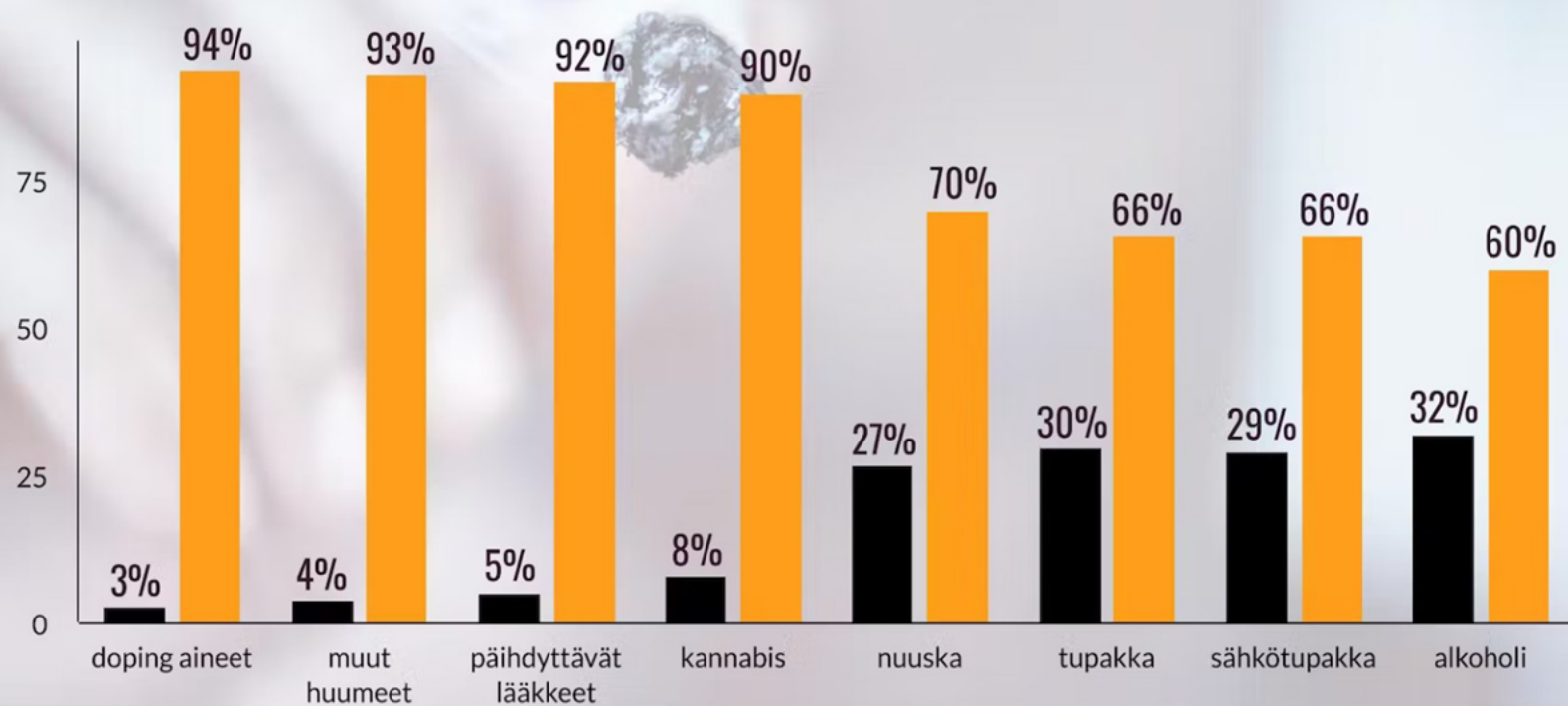
Muut huumeet

7lk 5 %
8 lk 3 %
9lk 5 %

PÄIHTEIDEN HANKINNAN HELPPOUS 2022

- HANKINTA HELPPOA TAI ERITTÄIN HELPPOA
- HANKINTA VAIKEAA TAI ERITTÄIN VAIKEAA

PÄIHTEIDEN SAATAVUUS JA HANKINNAN KEINOT 2022 n=619

Nuorten mielestä helpoimmat tavat hankkia alkoholia

TOP 3

1. Itseä vanhemmat henkilöt
2. Ikätoverit
3. Ottaa salaa kotoa

Nuorten mielestä helpoimmat tavat hankkia tupakkaa

TOP 3

1. Ikätoverit ja itseä vanhemmat henkilöt
2. Itseä vanhemmat henkilöt
3. Some

Nuorten mielestä helpoimmat tavat hankkia sähkötupakkaa

TOP 3

1. Ikätoverit
2. Some
3. Itseä vanhemmat henkilöt

Sähkötupakan hankkiminen koettiin nuorten keskuudessa kaikkein helpoimmaksi

PÄIHTEIDEN SAATAVUUS JA HANKINNAN KEINOT 2022 n=619

Nuorten mielestä helpoimmat tavat hankkia nuuskaa

TOP 3

1. Ikätoverit
2. Itseä vanhemmat henkilöt
3. Some

Nuorten mielestä helpoimmat tavat hankkia kannabista

TOP 3

1. Itseä vanhemmat henkilöt
2. Some
3. Ikätoverit

NUORTEN DIGIPELAAMINEN

Harrastatko digipelaamista, joko tietokoneella, puhelimella tai mobiililaitteellasi?

KYLLÄ 78 %
EN 22%

18 %

NUORISTA

Kokee, että asioita on jäänyt hoitamatta pelaamisen takia

12 %

NUORISTA

Kokee, että pelaamiseen kuluvaa aikaa on vaikea kontrolloida

24 %

NUORISTA

Ilmoittaa jatkaneensa pelaamista havaitsemistaan kielteisistä asioista huolimatta

KOETUT PELAAMIS-, SOME- tai RUUTUAIKAHAITAT

n=619

Useita kertoja viikossa 4 %

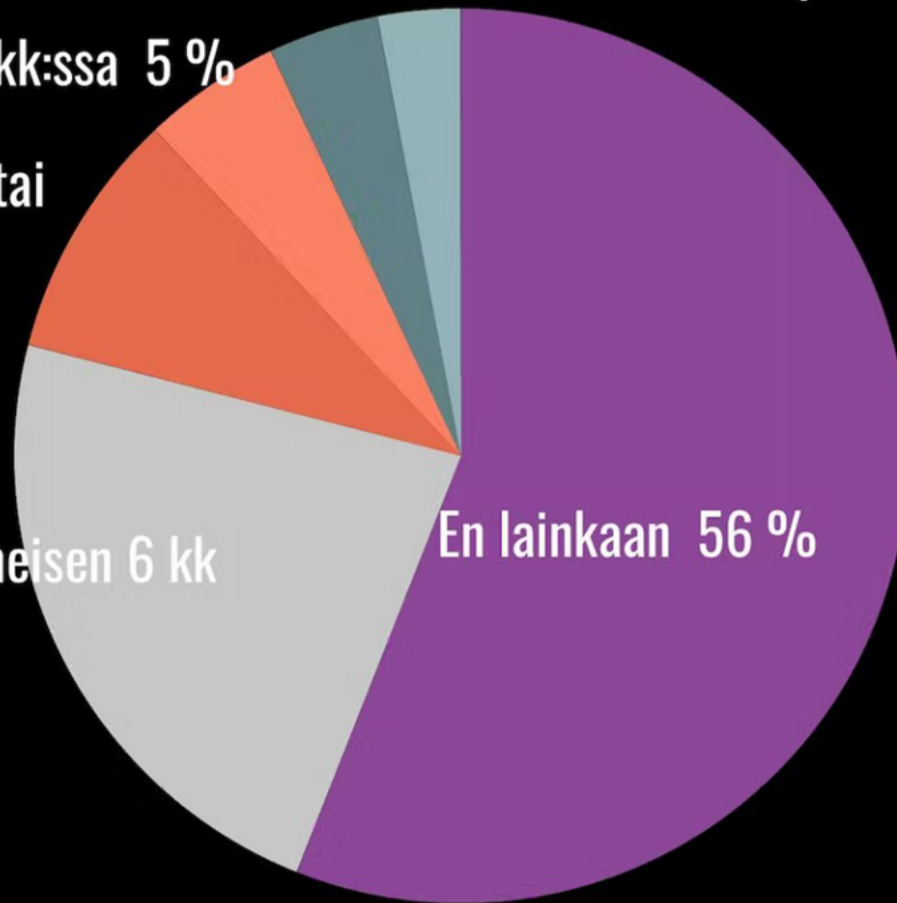
Päivittäin tai lähes päivittäin 3 %

Useita kertoja 6 kk:ssa 5 %

Noin kerran kk:ssa tai
harvemmin 9 %

Joitain kertoja viimeisen 6 kk
aikana 23 %

En lainkaan 56 %

NUORTEN TIETÄMYS PÄIHTEISTÄ JA RIIPPUVUUKSISTA

PÄIHDETIETO

OIKEIDEN VASTAUKSIEN KESKIJARVO

SÄHKÖTUPAKKA 55 %

KANNABIS 53 %

NUUSKA 48 %

PELIRIIPPUVUUS 48 %

ALKOHOLI 47 %

TUPAKKA 39 %

NETTIRIIPPUVUUS 39 %

SOMERIIPPUVUUS 36 %

PÄIHDETIEDON SAAMINEN

n=619

Nuorten kokemukset siitä, mistä he ovat saaneet eniten tietoa päihteistä

TOP 3

1. Koulun aikuiset (23 %)
2. Vanhemmat (21 %)
3. Internet (18 %)

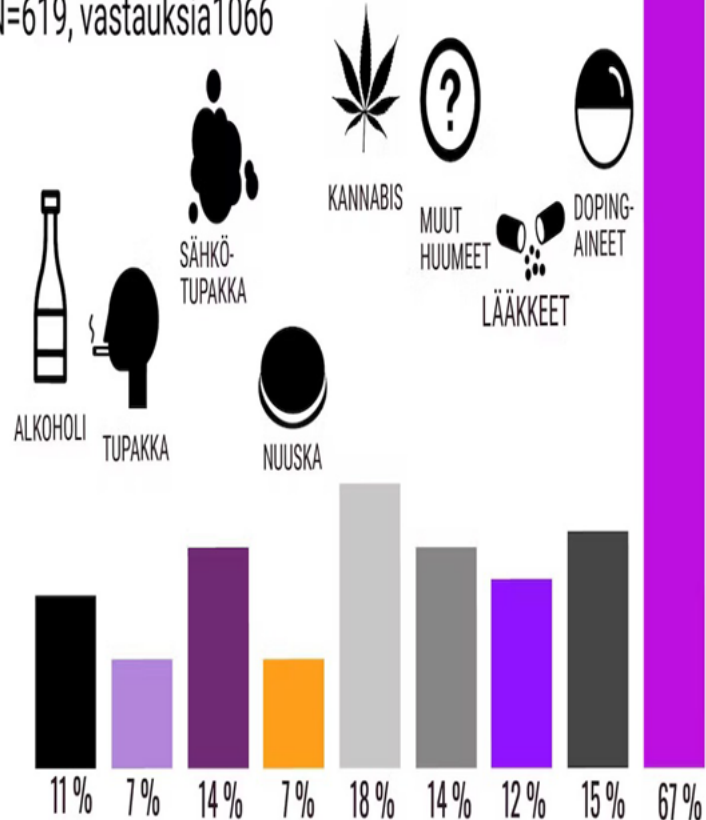
Nuorten kokemukset luotettavimmista tiedonlähteistä.

TOP 3

1. Vanhemmat (75%)
2. Nuoriso-ohjaajat (67%)
3. Koulun aikuiset (66%)

NUORTEN KIINNOSTUS SAADA LISÄTIETOA PÄIHEISTÄ

Mistä päihteistä olisit halukas saamaan lisätietoa?
N=619, vastauksia 1066

"En koe tarvitsevani lisätietoa päihteistä."

MISTÄ PÄIHEISIIN LIITTYVÄSTÄ ASIASTA HALUAISIT LISÄTIETOA?

n=619, vastauksia 833

Päihteiden käytön terveyshaitoista **28%**

Päihteiden käytön muista haitoista (esim. rikosrekisteri) **22%**

Nuorten päihteiden käytön ja -kokeilujen motiivista ja syistä **13%**

Nuorille tarjolla olevista tukipalveluista **8%**

Jostain muusta päihteisiin liittyvästä asiasta **8%**

En tarvitse lisätietoa **56%**

NUORTEN KIINNOSTUS SAADA LISÄTIETOA PÄIHTEISTÄ

Miten nuorille tulisi välittää tietoa päihteiden käytön haitoista? n= 619 vastauksia 1391

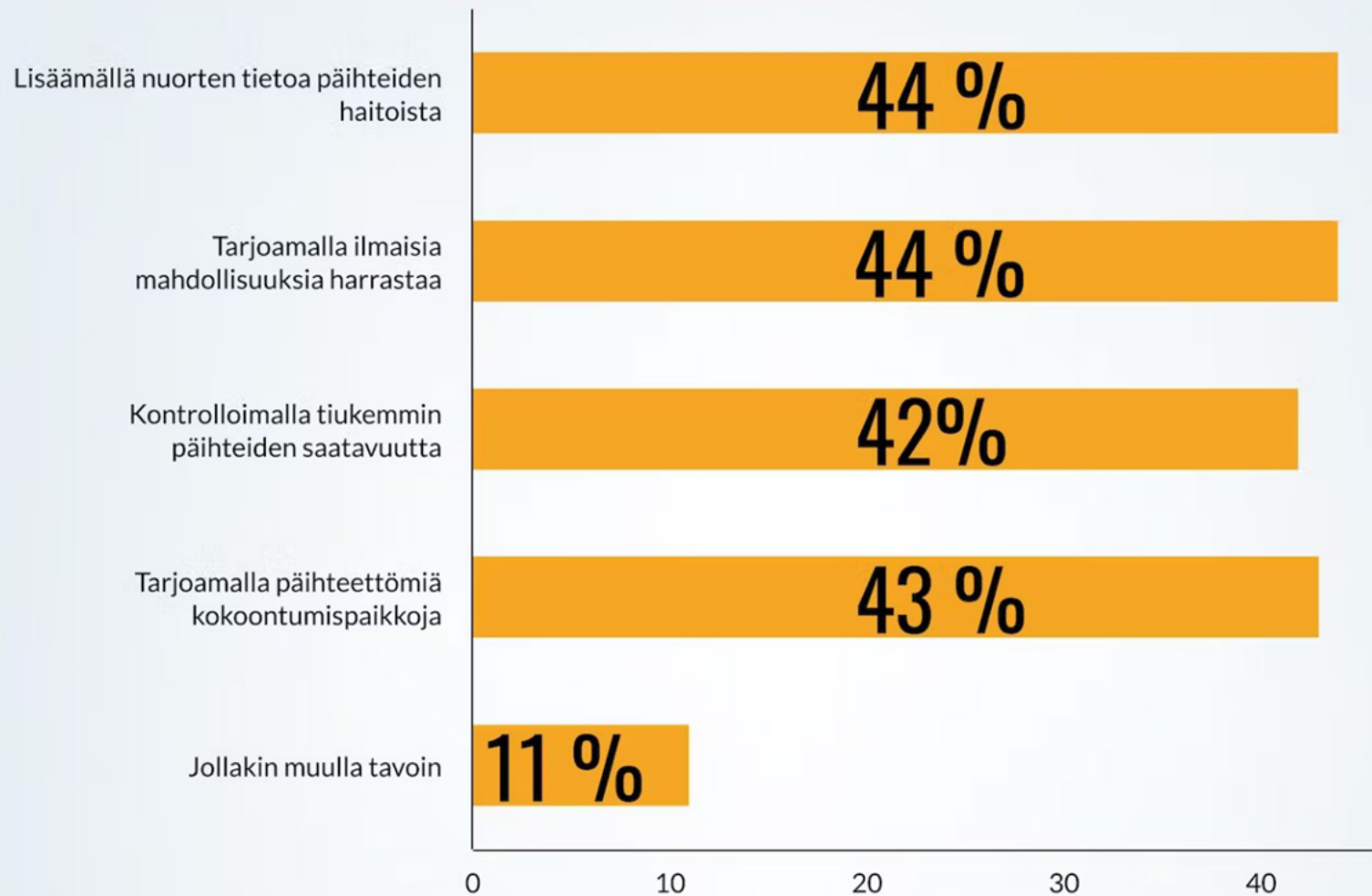
1. Kokemusasiantuntijan avulla **63 %**
2. Terveystieteiden ammattilaisten avulla **38 %**
3. Ammattilaisten kanssa keskustellen ryhmissä **30 %**
4. Videoiden välityksellä **27 %**
5. Ammattilaisten kanssa keskustellen yksilöllisesti **21 %**
6. Mobiilisti, pelattavien tietokilpailujen tms. avulla **20 %**
7. Jollain muulla tai muilla tavoilla **15 %**
8. Tietopankkien avulla **11 %**

Miten muuten päihteistä voisi kertoa?

- sosiaalisen median kautta esim. Tiktok

Miten nuorten päihteiden käyttöä voisi mielestäsi tehokkaimmin ennaltaehkäistä? n=619, vastauksia 1140

NUORTEN ITSETUNTO, ILON KOKEMUKSET JA TULEVAISUUSORIENTAATIO

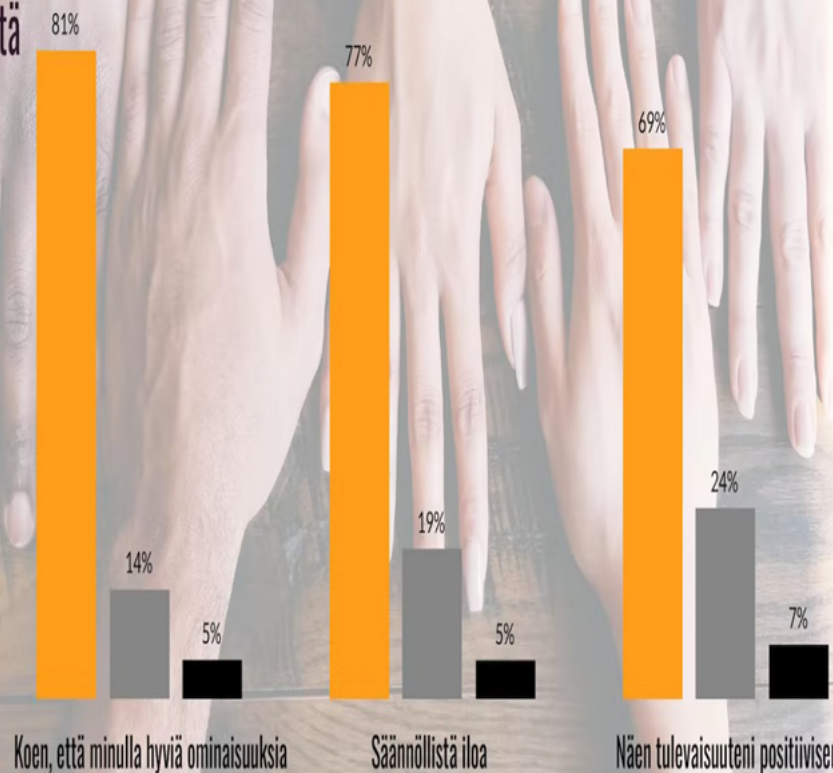
n=616

Joka luokassa on n. 1 nuori,
joka kokee ettei hänellä ole
hyviä ominaisuuksia.

 = Samaa mieltä

 = Ei samaa, eikä eri mieltä

 = Eri mieltä

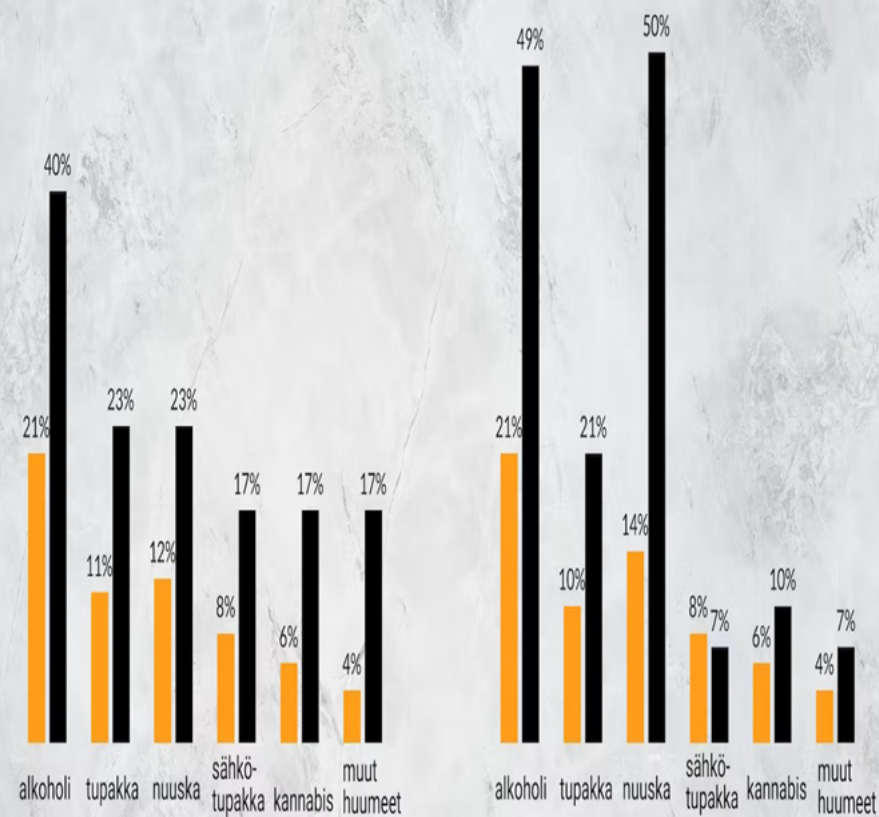
Päihteidenkäyttöhalukkuus

 = Pos. minäkuva

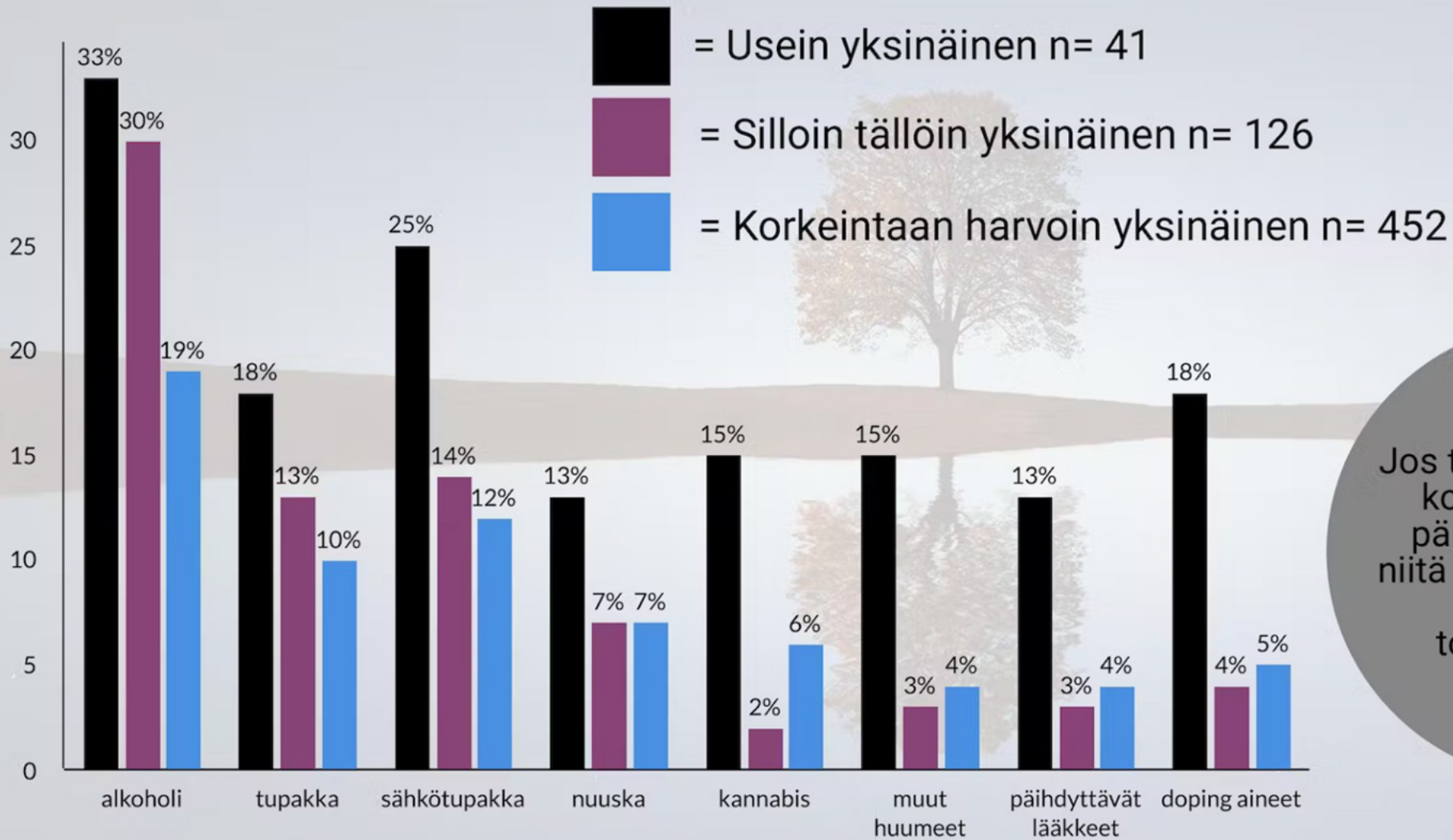
 = Neg. minäkuva

 = Pos. tulevaisuuskuva

 = Neg. tulevaisuuskuva

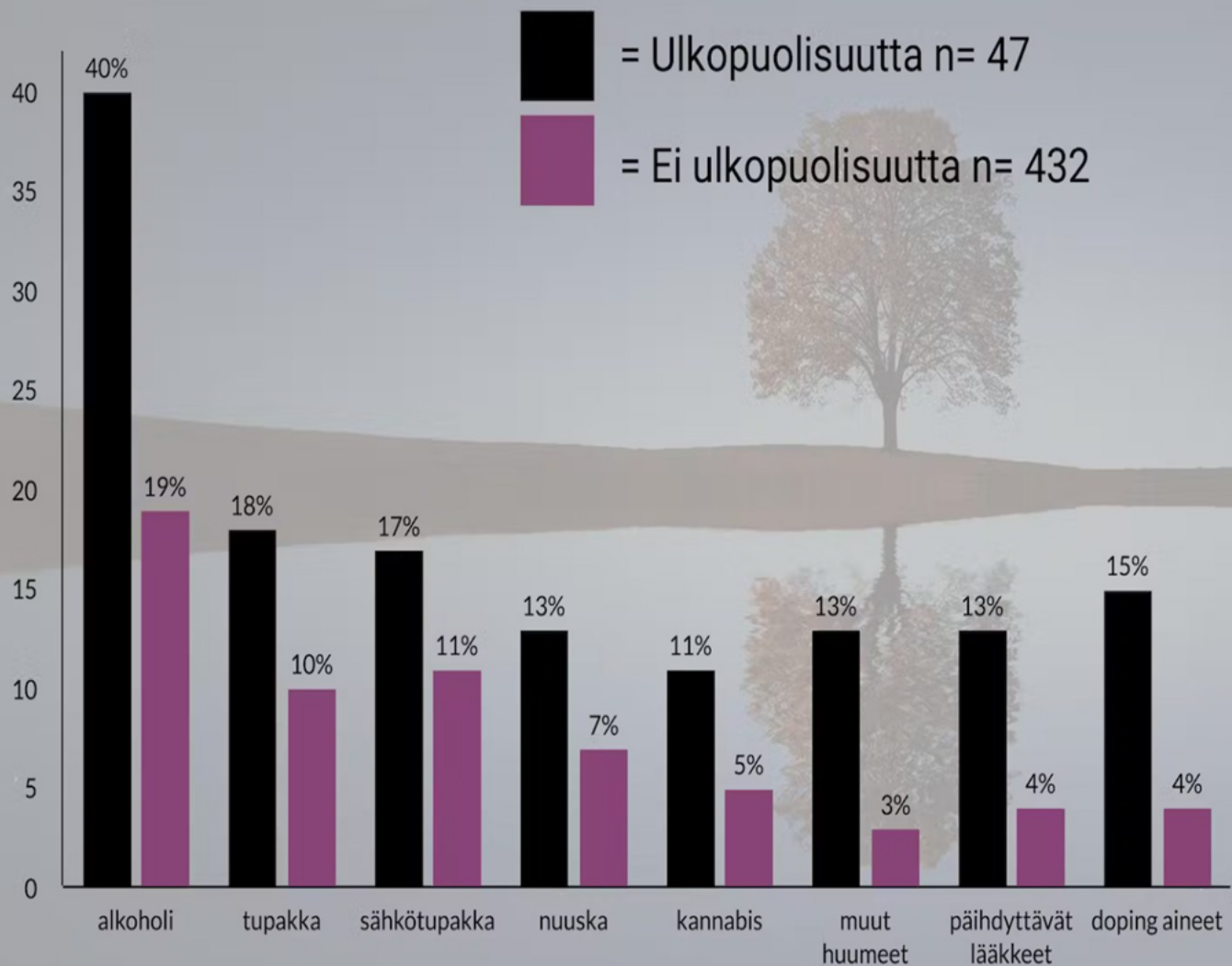

RISKITEKIJÖIDEN VAIKUTUS PÄIHDEKOKKEILUILLE

Jos tulisi mahdollisuus kokeilla seuraavia päihteitä, kokeilisin niitä todennäköisestesi tai erittäin todennäköisestesi

RISKITEKIJÖIDEN VAIKUTUS PÄIHDEKOEILUILLE

Jos tulisi mahdollisuus kokeilla seuraavia päihteitä, kokeilisin niitä todennäköisemmin tai erittäin todennäköisesti

16%
OPPILAISTA
KOKEE, ETTEI
HEILLÄ OLE
KAVERIPORUK
-
KAA MIHIN

Jokaisessa koululuokassa on 1-2 nuorta, jotka kokevat yksinäisyyttä melko usein tai lähes koko ajan

Tytöt kokevat useammin yksinäisyyttä kuin pojat

YKSINÄISYYS

**YMPÄRISTÖT, JOISSA
YKSINÄISYYTTÄ
USEIMMIN KOETAAN:**

n=112

TOP 3

1. KOULU

2. Vapaa aika

3. Harrastukset

**SYYT, JOTKA AIHEUTTAVAT
YKSINÄISYYTTÄ:**

n=90

TOP 3

1. Ulkopuolelle
jättäminen.

2. Kavereiden vähyys

3. Psyykkiset syyt
(ahdistus, masennus
traumat, epävarmuuden
tunne)

YKSINÄISYYTTÄ KOKENEIDET IDEAT YKSINÄISYYDEN VÄHENTÄMISEKSI:

n= 85

- Kaikkien mukaan ottaminen ja ryhmyttäminen
- Kaverien sijoittaminen samalle luokalle
- Matalan kynnyksen osallistumispaikkoja tutustumiseen
- Lisää ystäviä tai lisää vapaa-aikaa, jonka viettää ystävien kanssa

AMMATTILAISTEN IDEOITA NUORTEN YKSINÄISYYDEN VÄHENTÄMISEKSI:

n=9

- Ryhmyttämisen tehostaminen
- Tunnetaitojen opettamista nuorille ja myös
- Matalan kynnyksen osallistumispaikkoja
- Jalkautuminen nuorten pariin luonnollisiin arjen ympäristöihin (huoltoasemat, ostarit, kirjastot etc.) tilatyöskentelyn ohella
- Vertaisryhmätoimintojen järjestäminen, turvallisia paikkoja harjoitella sosiaalisia taitoja

KIUSAAMISTA KOKEINEIDEN NUORTEN IDEAT KIUSAAMISEN VÄHENTÄMISEKSI & KIUSATTUJEN TUKEMISEKSI n= 29

- Tehokkaampi puuttuminen
- Kavereilta tukea

KAIKKIEN NUORTEN IDEAT KIUSAAMISEN VÄHENTÄMISEKSI n=262

TOP 5

1. Ammattilaisten tukea (kuraattori, opettajat, kouluterveyden hoitaja, terapeutti)
2. Vertaistuki ryhmiä
3. Ryhmäytymisen tehostaminen
4. Keskustelua kiusaamisen ilmiöstä.

KOULUNKÄYNTI JA KOULUVIIHTYVYYS

Koen, että
opettajat ovat
kiinnostuneita
siitä, mitä
minulle kuuluu.
n= 619

30 %

Täysin tai
jokseenkin
samaa mieltä

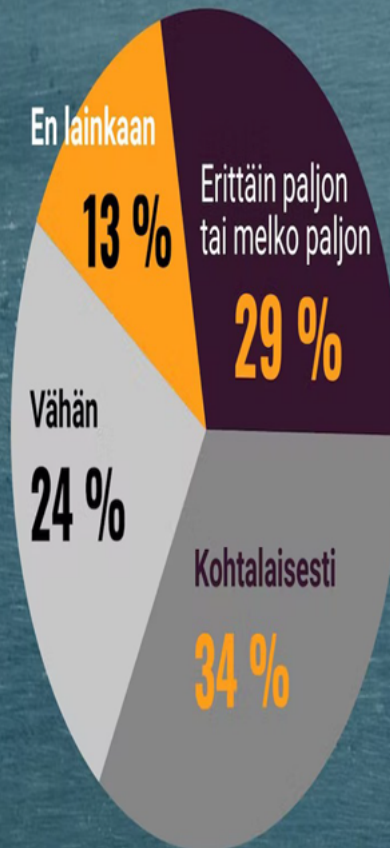
44 %

Ei samaa eikä
eri mieltä tai
en osaa sanoa

26 %

Eri mieltä

OPPILAIKEN KOKEMUKSET KOULUSSA VIIHTYMISESTÄ

Kuinka paljon pidät
koulunkäynnistä
tällä hetkellä?
n= 619

IDEOITA HARRASTAMISEN ESTEIDEN POISTAMISEKSI

HARRASTUSTA VAILLA OLEVAT NUORET

- **Hintaongelmien poistaminen** (halvempia ja ilmaisia harrasturyhmiä)
- **Harrastukseen monipuolisempia ryhmiä ja harrastamisen integrointi enemmän kouluun** (harrastus koululla koulupäivän jälkeen)
- **Kyytiongelmien poistaminen joukkoliikennettä parantamalla**

KAIKKI NUORET

- **Hintaongelmien poistaminen** (halvempia/ilmaisia harrastusryhmiä, kunnan/valtion tukea harrastamiseen, halvemmat harrastusmaksut)
- **Aikatauluongelmat** (joukkueen harjoitusvuorojen / harrastuksen aikataulujen sovittaminen itselle sopivammin)
- **Kyytiongelmien poistaminen joukkoliikennettä parantamalla**

KAIKKIEN NUORTEN TOIVEET NUORILLE SUUNNATUSTA VAPAA-AJANTOIMINNASTA

n= 343

- liikuntaa/harrastustoimintaa
  - hengailupaikkoja, jossa voi viettää aikaa
  - kerhotoimintaa (kokki, askartelu etc.)
  - ulkoharrastusmahdollisuuksien lisääminen
(ulkoharrastepaikat, luonnossa tapahtuvat harrastukset,
kalastus jne.)
-

NUORTEN PARISSA TYÖSKENTELEVÄT n= 13

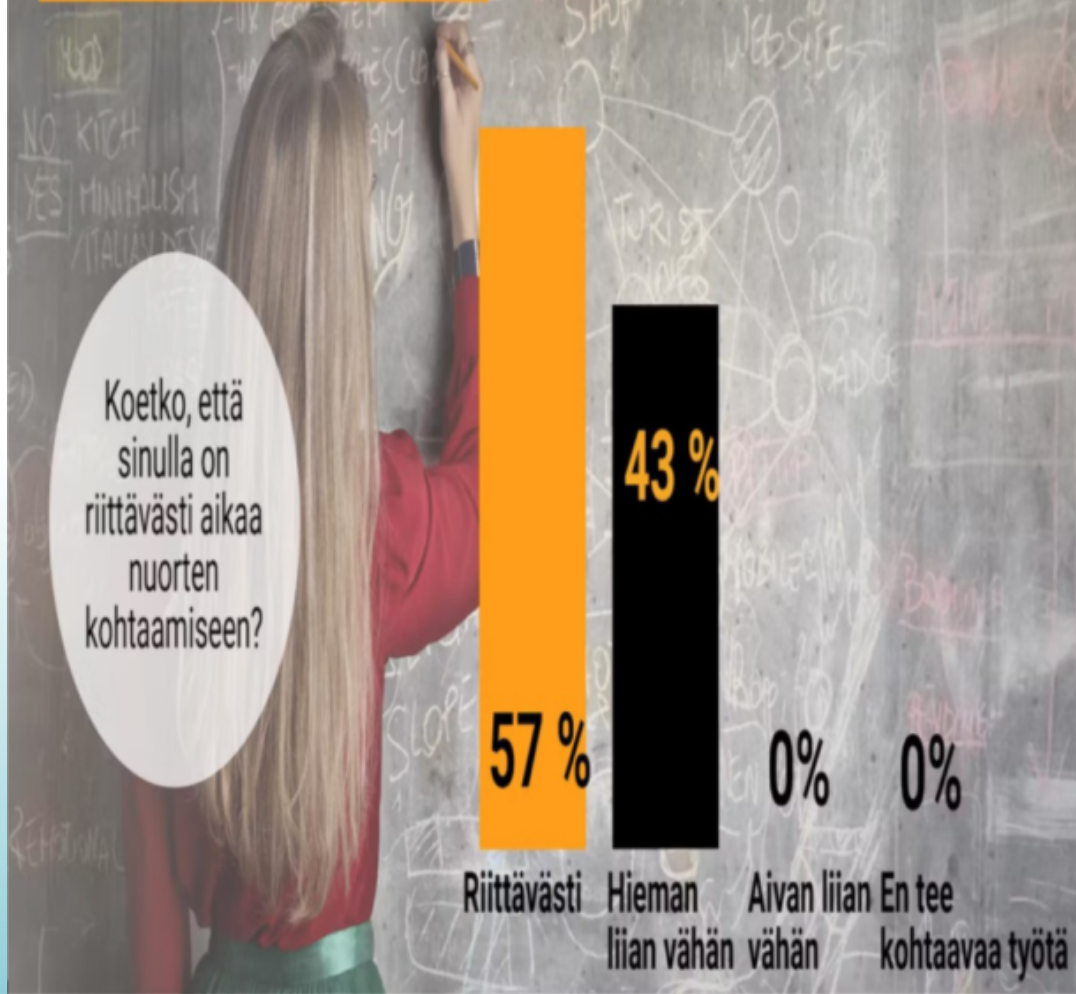
Kuinka usein nuoret kertovat
kiusaamisesta sinulle?

Kerran viikossa tai useammin
Useita kertoja kuukaudessa
Kerran kuukaudessa tai harvemmin
Erittäin harvoin tai ei koskaan

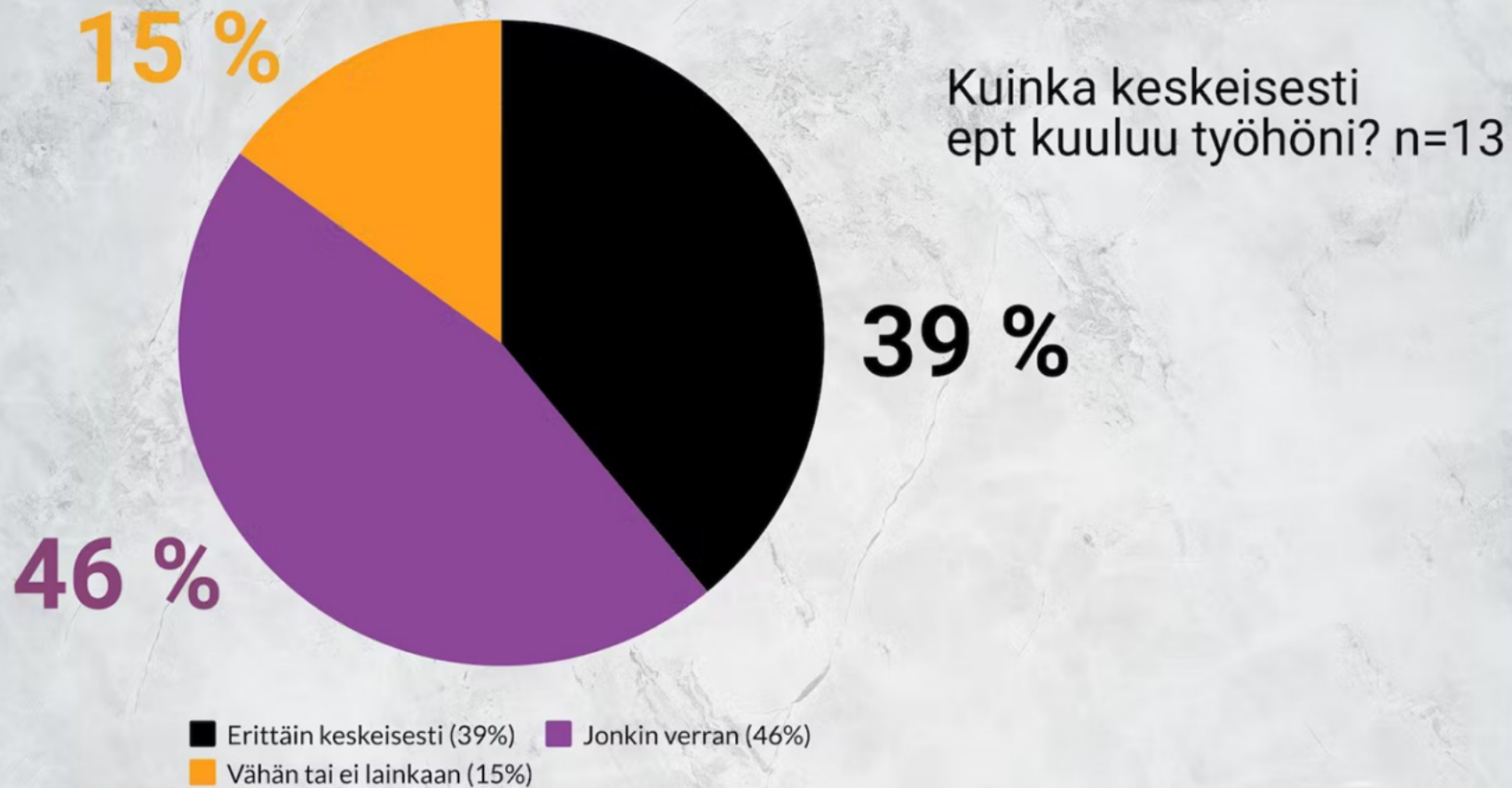
AMMATTILAISTEN KOKEMUS NUORTEN KOHTAAMISESTA

Koetko, että sinulla on riittävästi aikaa nuorten kohtaamiseen?

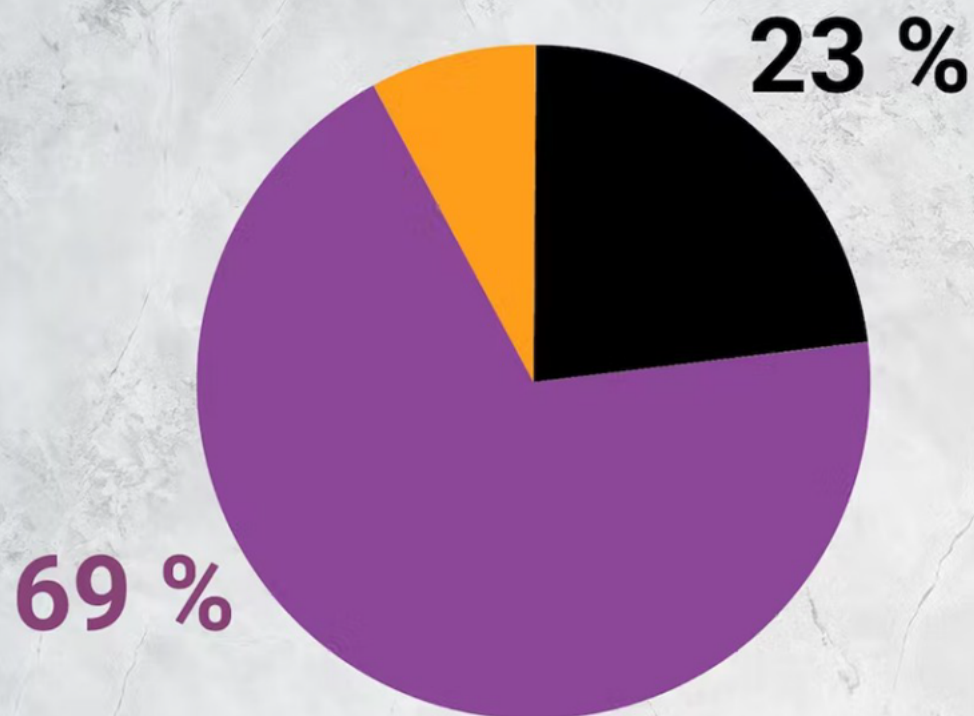

Riittävästi
Hieman liian vähän
Aivan liian vähän
En tee kohtaavaa työtä

PÄIHDETYÖ & NUORTEN KANSSA TYÖSKENTELEVÄT AMMATTILAISET

PÄIHDETYÖ & NUORTEN KANSSA TYÖSKENTELEVÄT AMMATTILAISET

- Riittävät valmiudet (23%)
- Osittaiset valmiudet, kaipaisin lisäosaamista (69%)
- Ei riittäviä valmiuksia ja kaipaisin lisäosaamista (8%)

Koetko, että sinulla on riittävästi valmiuksia päihdeteemojen käsittelyyn nuorten kanssa ? n=13

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

- Kiusaaminen, ulkopuolisuus ja yksinäinen nostavat yksilön päihdekokeilujen riskiä
- Riskitekijöiden kasaantuessa kokeiluriski kasvaa
- Vahvistamalla koulujen yhteishenkeä, ehkäisemällä kiusaamista ja luomalla nuorille mahdollisuuksia harrastaa tehdään samalla ehkäisevää päihdetyötä.

PÄIHDETIILANNEKYSELY

2022

TILASTOTIETOA

- Kysely oli auki 7.11.–2.12. 2022
- Vastauksia Siilinjärveltä tuli 284 (10,7%), joista naisilta reilu 84 %, miehet 16 %
- 39,2 % vastaajista kuului ikäluokkaan 31-45-vuotta, 32,2 % oli 46-60-vuotiaita.
- Läheisten tai omasta päihteiden käytöstä tai pelaamisesta ei ole oltu huolissaan
- Terveystieteiden puolella edelleenkin puutteita varhaisessa tunnistamisessa ja tuessa, vastaanotoilla ei kysytä päihteiden käytöstä tai rahapelaamisesta (nikotiinituotteet poikkeus).
- Vastaajien mielestä Siilinjärvellä käytetään liikaa alkoholia (32,5 %) ja muita päihteitä (43,4 %), rahapelaaminen on Siilinjärveläisten mielestä hallinnassa
- Työpaikoilla ei myöskään puututa riittävästi alkoholihaittoihin ja – ongelmiin (34 %)
- Ikäihmisten alkoholin käyttö ei ole vastaajien mukaan lisääntynyt. Vastaajista yli 60 vuotiaita oli 14,6 %

TURVALLISUUS

- 74,1 % vastaajista koki, ettei ole tarvinnut pelätä päihtyneitä julkisilla paikoilla. Myöskään ahdistelua tai kiusaamista päihtyneiden osalta ei ole ollut (88,7%)
- Julkisilla paikoilla alkoholin käyttöä tulisi rajoittaa mm. torilla, keskustassa, Simonsalo/Leppakaarre ja Vuorela, uimarannoilla, yleisten tilojen lähetyvillä, lasten leikkipuistoissa, päiväkotien ja koulujen lähellä sekä perheille/ lapsille suunnatuissa tapahtumissa.
- 82,1 % vastaajista koki, ettei ravintoloiden pidentyneet aukioloajat ole aiheuttaneet häiriöitä
- Vastaajista 54 % käyttäisi lakisääteistä mahdollisuuttaan kertoa mielipiteensä mm. anniskeluluvista/terassiluvista
- “Missä ravintoloiden valvonta?? Alaikäisetkin saa ostaa, eikä kukaan puutu.”
- N. 60 % vastaajista oli sitä mieltä, että Siilinjärvellä pitäisi tiukemmin puuttua alkoholin myyntiin päihtyneille niin ravintoloissa, kun päivittäistavaraliikkeissäkin
- Kunnan tulisi rajoittaa alkoholin ja rahapelaamisen mainontaa hallitsemissaan tiloissa ja tilaisuuksissa, esim. harrastuspaikat, bussipysäkit (59,4 %)

PÄIHTEIDEN, TUPAKKA- JA NIKOTIINITUOTTEIDEN KÄYTTÖÖN SEKÄ RAHAPELAMISEEN LIITTYVIÄ EPÄKOHTIA SIILINJÄRVELLÄ

- ✓ Päihteiden mm. huumeiden levittäminen/välittäminen alaikäisille, päihteiden käyttö ja katukauppa on melko avointa ja vapaata
- ✓ Kesäisin uimarannoilla nuorten päihteiden käyttöä, erityisesti iltaisin ja öisin
- ✓ Käyttöhuoneen puuttuminen. Näkyvä käyttö siirtyisi sinne ja haitat vähenisi
- ✓ Huumeidenkäyttäjien ja väkivallan tekijöiden yhteys, ns. Velat
- ✓ Nuorista on tullut myönteisempiä huumeiden suhteen.
- ✓ Periksi antaminen, ei puututa alaikäisten tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön → Vaikuttaa siltä, että yläkouluissa ja lukiossa on annettu osittain ns.periksi ja ei puututa alaikäisten tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön välitunneilla.
- ✓ Viinakaupan seudussa roikuvat väittäjät. S-marketin liepeillä jokin vaihtaa vaivihkaa omistajaa, joissain paikoin en noudateta ikärajavaltontaa
- ✓ Kirkonmäellä tapahtuu päivittäin huumeakauppaa, keskellä kirkasta päivää.
- ✓ Vuorelan päiväkodin ja koulun pihat

KEINOJA PÄIHDEHAITTOJEN EHKÄISYYN

- ✓ Vanhempien tukeminen kasvatuksessa ja vastuun korostaminen
- ✓ Valistus koteihin, aikuisten läsnäolo nuorten kokoontumispaikoilla
- ✓ Nuorille mieleistä puuhaa ja vapaa-ajan vietto paikkoja illoille ja viikonlopuille
- ✓ Matalankynnyksen harrastus mahdollisuuksia ja päihteettömiä hengauspaikkoja
- ✓ “Ehdotan, että kunta kokeilee ja hommaa kouluihin erilaisia pihavälineitä, pingistä, FrisbeeGolf, telineitä, keinoja yms. Yläkouluihin”
- ✓ Enemmän tukea kouluissa, kunnan nuorisotyössä ja seurakunnissa tapahtuvaan ehkäisevään työhön
- ✓ Mielenterveyspalvelut kuntoon, poliisi takaisin, myyntiaikojen valvonta/supistaminen, yhteisten tilojen valvontaa, huoli-ilmoituksia, nimetön ilmiantokanava jne...

VAPAA SANA

- ✓ Siilinjärven huumeongelmaan tulisi havahtua, aihe on akuutti kylällämme
- ✓ Tärkeä kysely! Koen että Siilinjärvellä on paljon ongelmia tämän asian suhteen ja siihen pitäisi enemmän puuttua. Monet vanhemmat/aikuiset ovat huolissaan ja "kädettömiä" asian suhteen... Kiitos siitä mitä teette!
- ✓ Asiat ovat mielestäni melko hyvin Siilinjärvellä. Myös ehkäisevä päihdetyö on hyvää
- ✓ Onneksi Walker systeemi toimii täällä ja edistää varmasti tietoisuutta huumeiden, alkoholin ja tupakan sekä rahapelien vaarallisuudesta! Arvostan vapaaehtoisten ja nuorien parissa työtään tekevien panostusta! Kiitos!
- ✓ Toivoisin, että yhteistyötä tämän ongelman parissa tehtäisiin niin laajasti kuin mahdollista. Esim. yritykset, seurakunnat jne. mukaan, jos vaan resursseja heidän puolelta riittää.
- ✓ Lasten ja nuorten hyvinvointi lähtee aina liikkeelle perheiden tukemisesta. Huolehditaan perheiden hyvinvoinnista.
- ✓ Lisää työntekijöitä nuoria varten
- ✓ Ehkäisevää päihdetyötä voisi olla peruskoulussa paljon enemmän jo alemmiltakin luokilta alkaen
- ✓ Jokainen huolehtikoon omista asioistaan.
- ✓ Täällä on helpompia ostaa huumeita kuin pelata veikkauksen pottipeliä

OSTOKOKEET 17.-21.3.2023 SIILINJÄRVI 40 koeostoa 2019 35 koeostoa

Tuotteet: LM sininen, raaputusarpa tai kuponkipeli, siideri/olut ja Alkosta pieni viinipullo

ALKOHOLI

15 koeostoa, 3 onnistunutta 20 % 2019 36 %

K-market Vuorela, Teboil Siilinhovi ja Teboil Siilinjärvi

TUPAKKA

14 koeostoa, 4 onnistunutta 29 % 2019 75 %

Shell Siilinjärvi, Neste Siilinjärvi (3)

RAHAPELIT

11 koeostoa, 2 onnistunutta 18 % 2019 64 %

ABC Siilinjärvi ja S-market Vuorela